

Katika nchi zilizo Kusini mwa Afrika, taratibu za usambazaji na ufuatiliaji na tathmini zimesababisha mpango wa ruzuku ya pembejeo za kilimo kutumika kufaidi **uungwaji mkono kisiasa**.

- ▶ Nchini **Zambia** na **Malawi**, kaya zilizo kwenye wilaya zenye ushirika na chama tawala zina uwezekano wa kupata ruzuku.
- ▶ Nchini **Zimbabwe**, mpango wa ruzuku ya pembejeo za kilimo umesaidia chama tawala kuongeza uungwaji mkono kisiasa.
- ▶ Nchini **Ghana** na **Tanzania**, mpango wa ruzuku ya pembejeo za kilimo umewafanya wakulima ambao hawaungi mkono chama tawala kushindwa kupata ruzuku kamili ya pembejeo.

* Kateli ni kundi la makampuni ambayo yanakubaliana miongoni mwao kuuza mbolea kwa bei inayolingana na kufanana ili wote watengeneze faida bila kuwa na ushindani kati yao.

Kuongeza tatizo la suala hili, idadi ya **makateli*** yanayouza mbolea yameonekana kufanya kazi zao kote Kusini mwa Africa:

- ▶ Nchini Zambia, ukateli umegundulika katika vitega uchumi kati ya Omnia na Nyiombo.
- ▶ Nchini Afrika Kusini, Omnia na Kynoch wamekutwa na makosa ya kufanya ukateli na Sasol.

Mpango wa ruzuku ya pembejeo za kilimo na uungwaji mkono kisiasa

